

Dumitru Vlădescu

TEHNICA VIORII
EXERCIȚII PENTRU MÂNA STÂNGĂ

Lucrare revizuită și adaptată de
G. Avachian

©2023. Toate drepturile rezervate.

Nicio parte din prezenta lucrare nu poate fi copiată, reprodusă sau transmisă prin niciun mijloc electronic sau mecanic și nu este permisă nicio formă de imprimare audio sau video fără acordul scris al Editurii Muzicale GRAFOART®.

În interpretarea publică se va menționa „Editura Muzicală GRAFOART®, București, 2022”.

Ilustrația copertei: grafică vectorială inspirată din cea a copertei ediției din 1962.

În elaborarea prezentei ediții s-a utilizat lucrarea:

Dumitru Vlădescu, *Tehnica vioii, exerciții pentru mâna stângă*, Editura muzicală a UC din RPR, 1962.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VLĂDESCU, DUMITRU

Tehnica vioii : exerciții pentru mâna stângă / Dumitru Vlădescu ;
lucrare revizuită de G. Avachian. - București : Grafoart, 2023

ISMN 979-0-69492-403-4 ISBN 978-606-747-191-5

I. Avachian, Garabet (ed.)

78

EDITURA MUZICALĂ GRAFOART®

București, str. Brașov nr. 20

LIBRĂRIA MUZICALĂ George Enescu

București, piața Sfinții Voievozi nr. 1

TEL.: **0747 236 278 (07-GRAFOART); 021 315 07 12**

E-MAIL: **EDITURAGRAFOART@GMAIL.COM**

COMENZI: **LIBRARIAMUZICALA.RO**

CUPRINS

Exerciții pentru articulație.	7
Exerciții pentru dezvoltarea trilului	13
Game și arpegii	20
Exerciții pe gama cromatică.	42
Terțe – exerciții și game	49
Sexte – exerciții și game	60
Octave (fixe și digitate) – exerciții și game	71
Decime – exerciții și game	87
Exerciții cromatice în duble-coarde	95

CUPRINS

Ideea că toată tehnica instrumentală poate fi însușită exclusiv prin piese melodice, începând cu formele cele mai simple și mergând la cele mai complexe, a reușit să creeze un curent din ce în ce mai puternic în rândul pedagogilor de la diferite grade de învățământ. Această formă de însușire a tehnicii instrumentale constituie reacțiunea naturală împotriva formelor mecaniciste dintr-un trecut nu prea îndepărtat. Fără îndoială trebuie văzut și luat ce este într-adevăr pozitiv în această idee.

Trebuie însă să amintim că pedagogia viorii, începând cam din a doua parte a secolului trecut, se baza tot pe un material exclusiv melodic, fără a avea pretenția unei concepții cât de cât științifice. C. Flesch spune: „Sunt cel mult cincizeci de ani de când se mulțumeau, pentru formarea unui violonist, cu studiul uneia din numeroasele *metode* folosite în acea epocă, după care se trecea succesiv la studiile de Kayser, Kreutzer, Gaviniès, Fiorillo și Rode. Această muncă se completa prin studiul concertelor de Viotti, Kreutzer, Rode, Beriot, Vieuxtemps, Spohr care revelau elevului arta frazării conform gustului timpului. De altfel, profesorii și elevii nu se frământau peste măsură în privința țelului de atins: în principal era vorba de a se face dintr-un elev oarecare un muzician de orchestră, capabil să facă față mai mult sau mai puțin onorabil rolului său la teatru sau la un concert simfonic; sau de asemenea de a face un profesor *port-fanion* la rândul său, al tradiției imuabile și intangibile care se transmitea fără discernământ „generațiilor următoare”. (C. Flesch, *L'art du violon*, 7 Editori : Max Eschig & Comp.)

A urmat perioada în care s-a urmărit însușirea unei tehnici avansate, bazate pe exerciții speciale, reușindu-se astfel a se forma un număr din ce în ce mai mare de violoniști.

Din cauza unor profesori care nu au înțeles în mod judicios folosirea exercițiilor tehnice, s-a tins spre exagerare, considerându-se tehnica violonistică un scop în sine, pierzându-se din vedere adevăratul scop, acela de a servi muzica.

În momentul de față credem că există pericolul exagerării în sens contrar. Concepția însușirii tehnicii exclusiv prin piese muzicale este susținută chiar de unii mari maeștri. Aceștia fără îndoială au în vedere talentele instrumentale cu totul excepționale sau sunt ruși de realitatea formării bazei tehnice în procesul dezvoltării muzicale, având de îndrumat instrumentiști formați, în crearea și menținerea preocupării pentru studiul simultan al interpretării și tehnicii instrumentale, trebuie bineînțeles să se țină seamă de vârsta și de nivelul cultural și muzical al violonistului.

„Interesul poate fi stimulat pe cale afectivă, pe cale rațională și pe ambele căi combinate”. (Prof. Alex. Trifu – *Curs de pedagogie*.)

La copilul începător, fără îndoială, calea afectivă va fi eficace, dar cu condiția de a nu se înlătura cu totul calea rațională. Deci, materialul didactic folosit va trebui să dezvolte la elev sentimente de plăcere și ca atare va fi format din exerciții cu un caracter melodic pronunțat. Realizarea lor îi va da satisfacția necesară pentru a stimula un efort susținut. Treptat vor fi date explicații raționale pentru reușita în obținerea unui nivel mai înalt în execuție. Astfel apare necesitatea unor exerciții tehnice. Experiența pe care o capătă elevul printr-o mai bună realizare a studiilor melodice, în urma studiului exercițiilor tehnice, va întări justuțea necesității explicațiilor raționale.

În această fază se pot introduce exerciții cu caracter tehnic propriu-zis. Trebuie luat în considerare că în acest răstimp repertoriul elevului, care se îmbogățește odată cu studiile teoretic muzicale și de cultură generală, dezvoltă gândirea lui, ca atare explicațiile raționale vor contribui mai mult la înțelegerea fenomenului tehnic instrumental și muzical.

Astfel plăcerea și satisfacția lui vor fi o consecință a execuțiilor de nivel din ce în ce mai ridicat, prin care elevul își va da seama de rostul exercițiilor tehnice.

După această fază de formare a unei serioase baze tehnice, se va păși la lărgirea ei prin pasaje din piese și concerte. Și în această fază avansată unele exerciții tehnice își confirmă eficiența. Trebuie subliniata încă odată necesitatea înțelegerii scopului pur muzical al exercițiilor tehnice, tehnica fiind limbajul de exprimare a gândirii muzicale.

*

Profesorul Dumitru Vlădescu s-a născut în orașul Ploiești (1894), și-a început studiile la Conservatorul din București, terminându-le apoi la Conservatorul din Viena.

A decedat în anul 1962, după ce trei decenii a desfășurat o vastă activitate în pedagogia viorii, pregătind cadre muzicale în țară și străinătate (Havana, Paris etc.).

Lucrarea sa umple un gol în pedagogia viorii prin tratarea unui întreg complex de probleme ale tehnicii mâinii stingi: de la articulația degetelor la trilul în duble-coarde; de la schimburi simple de poziții la game în patru octave; de la sexte la decime; de la cromatice simple la cromatice în duble-coarde.

Materialul din acest caiet poate fi folosit în cele mai diferite faze violonistice. Studiarea lui trebuie făcută cu discernământ în ce privește grupa de material, cantitatea și tempoul, avându-se în vedere necesitățile și posibilitățile de moment.

Suntem încredințați că rezultatele vor fi din cele mai pozitive, creând premisele de rezolvare a problematicii complexe din repertoriul violinistic.

În ceea ce privește metodică de aplicare, explicațiile necesare au fost date la începutul fiecărui capitol.

G. Avachian

EXERCIȚII PENTRU ARTICULAȚIE

Articulația degetelor constituie fondul tehnicii mîinii stîngi. Exercițiile din prezentul capitol, axate pe o celulă muzicală construită prin alternarea a două note alăturate, extinzîndu-se treptat prin secvențare, ajută la formarea și dezvoltarea articulației degetelor. Pentru asigurarea unui rezultat pozitiv se va urmări ca, în timpul execuției primei note, degetul care urmează, să fie ridicat rapid și cu energie, în înclinarea lui obișnuită, ușor îndoit.

Pentru obținerea în același timp a unei forme corecte a mîinii se va observa ca în timpul jocului degetelor încheietura să nu fie solicitată, mișcările făcîndu-se exclusiv de către degete (prin articulație).

Aceste condiții vor fi respectate și în pozițiile superioare în mersul secvențate ascendent al celulei muzicale, de asemenea unde mișcarea degetelor pe coarde se produce la distanțe foarte apropiate.

Variațiile ritmice urmăresc obținerea egalității și vitezei în tehnica de supleță a mișcării degetelor.

1

The musical exercise consists of ten staves of music. The first staff is labeled 'b)' and has a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. The second staff is labeled 'a)' and has a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. The exercise is divided into two parts: 'a)' and 'b)'. Part 'a)' features a sequence of eighth notes, with the first note of each pair being accented. The notes are grouped in pairs, and the exercise progresses through various fret positions, indicated by numbers 0, 1, 2, 3, and 4 above the notes. Part 'b)' is a variation of the exercise, also in G major and 4/4 time, but with a different rhythmic pattern, featuring quarter notes and eighth notes. It also progresses through fret positions 0, 1, 2, 3, and 4. The exercise is designed to improve articulation and finger independence.

EXERCIȚII PENTRU DEZVOLTAREA TRILULUI

În muzica instrumentală trilul este unul din ornamentele muzicale frecvent folosite. Trilul egal și rapid ajută expresiei și sensului muzical.

Deficiențele în execuția trilului influențează și chiar coboară nivelul întregii interpretări. Ca atare obținerea tehnicii trilului constituie una din cele mai importante preocupări ale oricărui violonist. Aceasta cu atât mai mult cu cât tehnica trilului pretinde și implică rezolvarea problemelor de bază ale vioarei, ca: *articulația, independența și egalitatea mișcării degetelor, controlul vitezei mișcării degetelor și a forței întrebunțate.*

Exercițiile 3, 4, 5 și 6 din acest capitol se vor studia prin transpunerea identică și pe celelalte coarde.

Exercițiile 1, 3 și 4 se vor lucra: a) fără tril și b) cu tril.

Exercițiul 6 va fi studiat prin transpunere și pe coardele RE, LA și MI.

Exercițiile de tril în terțe și variațiile lor ritmice sau de trăsătură pot fi aplicate și studiilor în octave digitate.

1

Musical notation for exercise 1, consisting of three staves in G major, 4/4 time. The first staff shows a trill on the G string (marked 'tr') and a trill on the D string (marked 'tr'). The second and third staves show various rhythmic patterns and fingerings (2, 4, 2, 0, 2, 4, 2) for the trill exercise.

2

Musical notation for exercise 2, a single staff in G major, 4/4 time. It features a series of trills (marked 'tr') on the G and D strings with various fingerings (0, 1, 2, 4) and accents.

3

Musical notation for exercise 3, consisting of two staves in G major, 4/4 time. The first staff starts with a 'SOL' (G) and shows a trill (marked 'tr') and a trill on the D string. The second staff shows a trill on the G string with various fingerings (4, 1, 4) and an 'etc.' marking.

GAME ȘI ARPEGII

În acest capitol se urmărește în general studiul, atât de important în tehnica vioii, pe o cât mai mare întindere a coardei prin frecvente schimbări de poziții, la început pe tirade, în serie de gamă, extinzându-se progresiv în înălțime. Scopul final fiind gama pe *una, două și patru coarde*, într-o octavă, două, trei și patru octave.

Cap. I ex. 1 este alcătuit dintr-o succesiune de game cu întindere de o octavă, ce se desfășoară pe câte două coarde fiecare în câte o poziție. Acest exercițiu se va studia executându-se fiecare gamă pe o coardă cu digitația următoare:

Pentru păstrarea acestei digitații schimbarea coardei nu se va face începând gama cu coarda liberă, astfel urcarea se poate face după voie oricât de sus.

Exercițiul 2 este alcătuit dintr-o succesiune de game în două octave desfășurate pe patru coarde începând cu poziția III și urcând pînă în poziția IX.

În gamele din paragraful 32 se multiplică digitațiile cu scopul de a arăta diversitatea posibilităților de realizare în studiul gamei.

Gamele pe o singură coardă din paragraful 18 (nou) vor fi transpuse și pe celelalte coarde. Multitudinea digitațiilor urmărește crearea mijloacelor de însușire a schimburilor cu toate degetele pentru formarea dexterității în jocul pe întreaga lungime a coardei.

Exercițiul nr. XXX (30) prezintă 38 de variante ritmice și de trăsătură. Se va urmări studierea gameilor, cu aceste trăsături, cu o împărțire rațională.

1

a) SOL-RE

RE-LA₁

LA-MI

MI

The exercise consists of six staves of music, each representing a different string (Sol, Re, La, Mi, La, Mi). Each staff contains a sequence of notes with fingerings (1, 2, 4) and a 'simile' marking. The notes are arranged in a way that allows for continuous playing across the strings.

GAME ÎN PATRU OCTAVE

31

The first system consists of two staves in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). The upper staff features a melodic line with a long slur over the first four measures, followed by eighth-note patterns. The lower staff provides a bass line with triplets and descending eighth-note runs. Fingering numbers (0-4) are placed above and below notes to indicate fingerings.

The second system is a single staff in 2/2 time with a key signature of one sharp (F#). It begins with a 'SOL' (G) note on a ledger line below the staff. The melody consists of quarter notes and eighth notes with various fingering numbers (0-4) above them.

The third system consists of two staves in 4/4 time with a key signature of two sharps (F# and C#). The upper staff has a melodic line with a slur over the first four measures. The lower staff features a bass line with triplets and eighth-note patterns. Fingering numbers (0-4) are present throughout.

The fourth system is a single staff in 2/2 time with a key signature of two sharps (F# and C#). It starts with a 'SOL' (G) note on a ledger line below the staff. The melody is composed of quarter notes and eighth notes with fingering numbers (0-4) above them.

The fifth system is a single staff in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). The melody consists of quarter notes and eighth notes with various fingering numbers (0-4) above them.

The sixth system is a single staff in 4/4 time with a key signature of two sharps (F# and C#). The melody consists of quarter notes and eighth notes with various fingering numbers (0-4) above them.

EXERCIȚII PE GAMA CROMATICĂ

Executarea la vioară a unei serii de note cromatice reclamă o măiestrie în mișcarea longitudinală a degetului. Această mișcare trebuie făcută cu energie și în timpul traversării spațiului dintre cele două puncte de atingere, degetul trebuie să nu preseze coarda, astfel ca la punctul final degetul să aibe aproape o nouă cădere. Numai prin studiul atent al înălțurilor cromatice vom putea obține tehnica necesară executării clare a fiecărui sunet.

Chiar dacă se va folosi în general cromatica digitată (fără alunecări), este util a se studia mișcarea longitudinală a degetelor; astfel mușchii interosoși întărindu-se, toată tehnica mîinii stîngi se va resimți pozitiv.

1

Musical exercise 1: Chromatic scale starting on G4 (SOL). The exercise is written in 4/4 time and consists of three staves. The first staff starts on G4 and goes up to G5. The second staff goes down from G5 to G4. The third staff continues the chromatic scale down to G3 (RE) and then back up to G4. Fingerings are indicated by numbers 1-4 above the notes.

2

Musical exercise 2: Chromatic scale starting on G4. The exercise is written in 4/4 time and consists of three staves. The first staff starts on G4 and goes up to G5. The second staff goes down from G5 to G4. The third staff continues the chromatic scale down to G3 and then back up to G4. Fingerings are indicated by numbers 1-4 above the notes.

3

Musical exercise 3: Chromatic scale starting on G4. The exercise is written in 4/4 time and consists of three staves. The first staff starts on G4 and goes up to G5. The second staff goes down from G5 to G4. The third staff continues the chromatic scale down to G3 and then back up to G4. Fingerings are indicated by numbers 1-4 above the notes.

T E R Ţ E

EXERCIIU ŞI GAME

Exercițiile din acest capitol, desfășurate în secvențe dezvoltate diatonic, sînt destinate formării tehnicii necesare execuției terțelor.

Tehnica specifică pentru execuția terțelor prezintă următoarele dificultăți:

- intonarea justă în duble coarde.
- căderea simultană a celor două degete participante.
- schimbul de poziție între două perechi de degete și
- schimbarea jocului pe alte coarde.

Insușirile psihice și fizice cerute pentru învingerea acestor dificultăți se obțin printr-un studiu serios al fiecărei probleme în parte, îngemănarea lor urmînd a fi făcută după aceea.

Astfel exercițiile în terțe își confirmă eficiența. Obținerea perfecționării tehnicii terțelor și cursivitatea executării vor fi urmărite mai departe, în studiul gamelor în terță, pregătirea lor fiind efectuată de aceste exerciții.

* * *

Problematica pentru realizarea terțelor fiind rezolvată prin exerciții, în game se va urmări obținerea cursivității necesare oricărei interpretări. Ceea ce se va putea rezolva în studiul succesiunii în terțe (într-o octavă și în două octave).

De asemenea cele 15 game majore, dispuse în ordine cromatică, împreună cu variantele ritmice și melodice, constituie un material pentru dezvoltarea tehnicii dublelor coarde.

1

The musical score consists of six staves of music, all in treble clef. The first staff is labeled 'SOL-RE' and contains two measures of music. The first measure has a triplet of eighth notes (fingerings 1, 3, 3) and a quarter note (fingering 2). The second measure has a quarter note (fingering 1), a triplet of eighth notes (fingerings 1, 3, 3), and a quarter note (fingering 2). A slur covers the first two notes of the second measure, with the word 'simile' written below it. The second staff continues the pattern with similar rhythmic and fingering structures. The third staff is labeled 'RE-LA' and follows the same pattern. The fourth and fifth staves continue the exercise with similar rhythmic and fingering structures. The sixth staff is labeled 'LA-MI' and follows the same pattern. The music is written in a way that demonstrates the technique of playing triplets and quarter notes in a specific sequence.

OCTAVE FIXE ȘI DIGITATE

EXERCIȚII ȘI GAME

În exercițiile ce urmează autorul tratează pe larg problema octavelor.

— Exercițiile se prezintă digitate însă ele vor fi studiate după necesitate și în forma obișnuită, fixă, cu digitația 1—4.

În ceea ce privește succesiunile în octave cu digitația 1—4 dificultatea constă în obținerea intonației juste. Pentru reușită recomandăm ca să se urmărească în mersul pe o coardă, atât ca justete a intonației cât și ca formă, cu degetul 4, urmînd ca rectificările pentru obținerea octavei juste să se facă prin mișcarea degetului 1.

În privința octavelor digitate tehnica execuției lor reclamă următoarele deprinderi:

- realizarea octavelor cu degetele 1—3;
- extensiunea degetului 4 în sus și a degetului 2 în sens contrar;
- articulația degetelor 2—4 axată pe degetele 1—3;
- justetea intonației;
- schimbul de poziție cu degetele 1—3 după 2—4;
- schimbarea jocului pe alte coarde.

Pentru învingerea acestor dificultăți recomandăm rezolvarea fiecărei probleme în parte printr-un studiu rațional, urmînd mai departe ca problemele să fie luate în paralel cite două, trei etc.

Studiul octavelor digitate este necesar în tehnica modernă a vioii atât pentru realizarea octavelor cât și pentru întărirea mîinii stîngi, atât de importantă pentru obținerea unei tehnici expresive.

În exercițiile de octave digitate s-a urmărit însușirea căderii articulate a degetelor 2—4 după 1—3; de aceea s-a păstrat digitația alternată 1—3 cu 2—4.

În game alternanța digitației nu este obligatorie, se poate folosi orice digitație mai comodă.

În primele exerciții notele mici indică degete captive (pe note mute). Exercițiile scrise numai pe două coarde pot fi transpuse și pe celelalte coarde.

EXERCIȚII DE PREGĂTIRE

1

RE-LA

LA-RE

RE-SOL

D E C I M E

EXERCIȚII ȘI GAME

Aceste exerciții sînt, ca și alte studii, construite pe baza unor scurte celule melodice, secvențate în ordinea treptelor gamei majore. Ele culminează prin gama în două octave, Do major.

Tehnica execuției decimelor prezintă următoarele dificultăți:

- tensiunea mîinii pentru realizările extensiunii necesare obținerii intervalului de către degetele 1-4;
- evoluția distanței dintre cele două degete în funcție de calitatea intervalului (Decimă mare sau mică).

Recomandăm înainte de abordarea acestor exerciții ca obișnuirea mîinii să se facă pe decime, începînd cu poziția III și mergînd în sus, distanța dintre degete în pozițiile înalte fiind mai mică. Mîna nu va fi supusă de la început unei tensiuni exagerate.

De asemenea recomandăm a nu se abuza în studiul decimelor și a se relaxa mîna după o scurtă perioadă de timp exersat.

La început este bine a se face exerciții pe alternanța: *octavă — decimă. — octavă*, în vederea unei pregătiri prealabile a mîinii.

1

Musical score for exercise 1, consisting of three staves. The first staff is in treble clef and contains two phrases: 'SOL-RE' and 'RE-LA', each with a four-fingered slur. The second staff is in treble clef and contains a series of ascending and descending eighth-note patterns, with a 'LA-MI' label at the beginning. The third staff is in bass clef and contains similar eighth-note patterns, ending with a 'SOL RE' label and a final chord. Fingerings (1-4) are indicated throughout.

2

Musical score for exercise 2, consisting of three staves. The first staff is in treble clef and contains three phrases of eighth-note patterns with slurs. The second and third staves are in treble clef and contain eighth-note patterns, with a '8' indicating an octave shift. Fingerings (1-4) are indicated throughout.

EXERCIȚII CROMATICE ÎN DUBLE-COARDE

Exercițiile, afară de cele digitate, sînt scrise pentru dezvoltarea mișcării de glisare sacadată (marcată) a mîinii. Pasajele de game cromatice, în general coboritoare, sînt adesea întîlnite în repertoriul violonistic de concert. Studiul acestei mișcări influențează pozitiv *vibrato*-ul larg indusindu-l prin creșterea *tonusului muscular*. Exercițiile scrise numai pentru două coarde pot fi lucrate ca și în studiul altor intervale și pe celelalte coarde.

T E R Ț E

1

a)

b)

c)

2

DECIME

1

SOL-RE

RE-LA

etc.

2

SOL-RE

etc.

3

etc.